

Nystagmus

Nystagmus je rytmický konjugovaný kmitavý pohyb očních bulbů. U nystagmu popisujeme:

- formu (horizontální, vertikální, diagonální),
- směr podle rychlé (kompenzační) složky nystagmu,
- stupeň (I-III),
- frekvenci (rychlá, pomalá),
- amplitudu.

Stupně nystagmu

1. stupeň – při pohledu ve směru rychlé složky (nystagmus bije jen do strany pohledu);
2. stupeň – nystagmus při přímém pohledu (doprava, doleva);
3. stupeň – nejméně častý, rychlá složka proti směru pohledu.^[1]

Vestibulární nystagmus

Vestibulární nystagmus je bifázický, má dvě složky:

- složka pomalá, tonická (vestibulární, vlastní patologická složka, silnější aparát přetlačuje bulby ke slabšímu)
- rychlá, kompenzační (kortikální, vidíme ji, ke straně hyperfunkčního labyrintu x deviace)

Směr udává složka rychlá.

- **Horizontální** – častější – bije doprava / doleva;
- **vertikální** – horní, dolní;
- **rotační**;
- **kombinace** výše zmíněných druhů (např. diagonální, alternující).^[1]

horizontální
nystagmus

Spontánní nystagmus je vždy patologický (vestibulární / vestibulocerebelární léze). Za fyziologických okolností bývá způsoben reflexní snahou sledovat daný předmět pod takovým úhlem, aby se stále promítal do makulární oblasti.^[1]

Fixační nystagmus

Je **fyziologický**, dochází k němu při fixaci objektu v extrémní poloze několik očních záškubů (u neurotiků).^[1]

Optokinetický nystagmus

V tomto případě se jedná o **fyziologický** jev. Pozorovat jej lze typicky u osob cestujících v dopravních prostředcích (př. jedoucí vlak). Obecně jej vyvoláme rychlým střídáním obrazů v zorném poli. **Nevýbavnost** vede k podezření na kortikální druhostrannou okcipitální lézi.^[1]

Vrozený nystagmus

Vrozený nystagmus se vyskytuje u některých očních vad (těžké refrakční vady, amblyopie). Často bývá **monofázický** – kyvadlový.^[1]

Nystagmus horníků

Nystagmus horníků se zvyrazňuje při přechodu ze tmy do světla.^[1] Jedná se o častý fenomén u horníků v 19. století.^[2] Pravděpodobně souvisí i s toxickým vlivem plynů (methan, oxid uhelnatý).

Brunsův-Stewartův disociovaný nystagmus

Tento typ nystagmu vzniká při **tlaku** patologického procesu **na mozkový kmen** (např. vestibulární schwannom); Ke straně zdravé je jemný, pravidelný, rychlý, na stranu léze hrubý, nepravidelný, pomalý.^[1]

Odkazy

Související články

- Vestibulární aparát
- Vestibulární syndrom
- Závrať
- Nystagmus/PGS/diagnostika

Reference

1. SEIDL, Zdeněk a Jiří OBENBERGER. *Neurologie pro studium i praxi*. 1. vydání. Praha : Grada Publishing, 2004. ISBN 80-247-0623-7.
2. BROWNE, R C a I F BECK. Nystagmus in otherwise normal coal-miners. *Br Med J* [online]. 1954, vol. 1, no. 4872, s. 1176-9, dostupné také z <<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2085166/?tool=pubmed>>. ISSN 0007-1447.

Externí odkazy

- Nystagmus (česká wikipedie)
- Pathologic nystagmus (anglická wikipedie)